

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**
Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001
тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83
E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,
themis@minjust.gov.ua,
Web: <http://www.minjust.gov.ua>,
код згідно з ЄДРПОУ 00015622

**Голові Комітету
Верховної Ради України
з питань правової політики
Денису МАСЛОВУ**

Шановний Денисе Вячеславовичу!

Міністерство юстиції України у зв'язку з листом Комітету Верховної Ради України з питань правової політики від 19 березня 2024 року № 04-26/03-2024/60181 опрацювало проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вирішення проблемних питань пов'язаних з фінансовою звітністю та припиненням діяльності політичних партій» (реєстр. № 11074-1 від 18 березня 2024 року) (далі – проєкт Закону), внесений на розгляд народним депутатом України Мамкою Г.Г., та в межах компетенції повідомляє.

Проєктом Закону пропонується шляхом внесення змін до законів України «Про політичні партії в Україні», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» врегулювати проблемні питання, пов'язані зі звітністю та припиненням діяльності політичних партій.

Висловлюємо такі зауваження до проєкту Закону.

1. Проєктом Закону пропонується доповнити статтю 17 Закону України «Про політичні партії в Україні» (далі – Закон про партії) новою частиною такого змісту: «Політична партія, яка перебуває в стані припинення на підставі рішення державного органу або суду, звільняється від обов'язку подавати звіт про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, передбаченого цією статтею, в тому числі звіти за періоди не охоплені попередніми звітними періодами».

Проте згідно зі статтею 23 Закону про партії політичні партії *припиняють свою діяльність* шляхом реорганізації чи ліквідації (саморозпуску) або в разі заборони її діяльності чи анулювання реєстрації в порядку, встановленому цим та іншими законами України.

Відповідно до Закону про партії *суд приймає рішення про заборону діяльності політичної партії або про анулювання реєстрації політичної партії. На підставі зазначених судових рішень центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної реєстрації (легалізації)*

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 58884/3665-1-24/7.1.3 від 17.04.2024

Підписувач Горовець Євгеній Миколайович

Сертифікат 382367105294AF970400000005E0500A5F37701

Дійсний з 24.09.2023 17:46:41 по 24.09.2024 17:46:41

об'єднань громадян, інших громадських формувань, та його територіальні органи приймають рішення про припинення політичної партії та її структурних утворень відповідно.

2. Проектом Закону передбачається доповнити частиною п'ятою статтю 21 Закону про партії та встановити, що при ліквідації політичної партії, діяльність якої заборонена судом, та її структурних утворень, які мають статус юридичної особи, заборгованість з виплати заробітної плати та заборгованість зі сплати податків, зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, а також інших обов'язкових платежів здійснюється за рахунок і в межах майна, коштів та інших активів такої політичної партії та її структурних утворень, переданих у власність держави, а у разі їх недостатності за рахунок Державного бюджету України. Усі інші вимоги кредиторів вважаються погашеними.

Таким чином, фактично передбачається покладання на Державний бюджет України видатків із сплати заборгованості політичних партій (у разі недостатності майна, коштів та інших активів такої політичної партії, переданих у власність держави), що потребує додаткового обґрунтування в частині необхідності запровадження відповідальності держави за результати фінансової діяльності політичної партії.

При цьому слід враховувати, що питання державного фінансування політичних партій врегульовано розділом IV¹ Закону про партії, який визначає, зокрема, форми, підстави та порядок його здійснення.

Пунктом 1 розділу II проекту Закону пропонується встановити, що *цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування*, та поширюється на політичні партії та їх структурні утворення, діяльність яких заборонена судом, які на день набрання чинності цим Законом перебувають в стані припинення.

Як зазначено у пункті 5 пояснювальної записки до проекту Закону, реалізація положень проекту Закону не потребує додаткових фінансових та матеріальних витрат.

Разом з тим фактично реалізація положень проекту Закону може вплинути на показники державного бюджету в поточному бюджетному періоді, а тому для вироблення остаточної позиції щодо поданого законопроекті слід враховувати позицію Міністерства фінансів України.

3. Проектом Закону запропоновано викласти частину другу статті 21 Закону про партії в такій редакції: «Заборона діяльності політичної партії тягне за собою припинення діяльності політичної партії, розпуск її керівних органів, обласних, міських, районних організацій і первинних осередків та інших структурних утворень, передбачених статутом партії, припинення членства в політичній партії, виключення з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – Єдиний державний реєстр) і Єдиного реєстру громадських формувань відомостей про членів керівних органів такої політичної партії, її структурних утворень, а

також прийняття центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, інших громадських формувань, та його територіальними органами рішень про припинення політичної партії та її структурних утворень відповідно.»

Водночас проектом Закону запропоновано викласти частину другу статті 24 Закону про партії в такій редакції: «Рішення суду про анулювання реєстрації політичної партії тягне за собою припинення діяльності політичної партії, розпуск її керівних органів, обласних, міських, районних організацій і первинних осередків та інших статутних утворень, передбачених статутом партії, припинення членства в політичній партії, *виключення з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань і Єдиного реєстру громадських формувань відомостей про членів керівних органів такої політичної партії, її структурних утворень*, а також прийняття центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, інших громадських формувань, та його територіальними органами рішень про припинення політичної партії та її структурних утворень відповідно.»

Крім того, проектом Закону пропонується частину шосту статті 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» (далі – Закон про реєстрацію) доповнити абзацом другим такого змісту: «Міністерство юстиції України здійснює виключення з Єдиного державного реєстру та Єдиного реєстру громадських формувань відомостей про всіх членів керівних органів політичної партії щодо якої судом прийнято рішення про заборону її діяльності або про анулювання реєстраційного свідоцтва, структурних утворень такої політичної партії не пізніше семи днів з дня набрання законної сили відповідним судовим рішенням.»

Звертаємо увагу, що діючими положеннями статей 21 та 24 Закону про партії передбачено, що заборона діяльності політичної партії або рішення суду про анулювання реєстрації політичної партії тягне за собою, зокрема, розпуск її керівних органів, обласних, міських, районних організацій і первинних осередків та інших структурних утворень, передбачених статутом партії, припинення членства в політичній партії.

Також слід зауважити, що Закон про реєстрацію регулює відносини, що виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб, їхньої символіки (у випадках, передбачених законом), громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців.

Згідно з пунктом 7 частини першої статті 1 Закону про реєстрацію Єдиний державний реєстр – єдина державна інформаційна система, що забезпечує збирання, накопичення, обробку, захист, облік та надання інформації про юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадські формування, що не мають статусу юридичної особи.

Державна реєстрація базується на таких основних принципах, зокрема, як: обов'язковості державної реєстрації в Єдиному державному реєстрі;

публічності державної реєстрації в Єдиному державному реєстрі та документів, що стали підставою для її проведення; об'єктивності, достовірності та *повноти відомостей у Єдиному державному реєстрі; відкритості та доступності відомостей Єдиного державного реєстру* (пункти 1, 2, 7, 9 частини першої статті 7 Закону про реєстрацію).

Відповідно до пункту 13 частини першої статті 1 Закону про реєстрацію реєстраційна справа – сукупність документів у паперовій та/або електронній формі, що подавалися для проведення реєстраційних дій.

Частинами першою та п'ятою статті 29 Закону про реєстрацію передбачено, що реєстраційна справа формується в паперовій та/або електронній формі після внесення до Єдиного державного реєстру запису про державну реєстрацію створення юридичної особи, громадського формування, що не має статусу юридичної особи, державну реєстрацію фізичної особи – підприємця і державну реєстрацію включення відомостей про юридичну особу та фізичну особу – підприємця.

Реєстраційна справа в електронній формі зберігається протягом 75 років з дати внесення до Єдиного державного реєстру запису про державну реєстрацію припинення юридичної особи, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, або державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця.

Враховуючи викладене, запропоновані зміни суперечать загальним засадам державної реєстрації, порядку ведення Єдиного державного реєстру та процедури зберігання реєстраційних справ.

Оскільки згідно зі статтями 21 та 24 Закону про партії *заборона діяльності політичної партії або рішення суду про анулювання реєстрації політичної партії тягне за собою, зокрема, розпуск її керівних органів, обласних, міських, районних організацій і первинних осередків та інших структурних утворень, відомості про керівні органи такої політичної партії та її структурних утворень, що містяться в Єдиному державному реєстрі, мають суто інформаційний характер.*

Слід наголосити, що безпідставне виокремлення політичних партій, щодо яких судом прийняті рішення про заборону діяльності політичної партії або про анулювання реєстрації політичної партії серед інших юридичних осіб, є прямим порушенням принципу рівності перед законом.

4. Змінами до статей 21, 24 Закону про партії пропонується врегулювати порядок визначення голови та членів комісії з припинення (ліквідаційної комісії) або ліквідатора політичної партії, її структурних утворень, заміни голови та (або) члена комісії з припинення (ліквідаційної комісії) або ліквідатора політичної партії, її структурного утворення на іншу особу, яка надала на це свою письмову згоду.

Зазначені зміни, на нашу думку, є доцільними, оскільки на практиці трапляються випадки, коли керівник органу управління або особа, яка згідно з відомостями, внесеними до Єдиного державного реєстру, має право вчиняти юридичні дії від імені юридичної особи без довіреності, помер, визнаний судом

обмежено дієздатним чи недієздатним або не може виконувати свої обов'язки у зв'язку із хворобою, або іншою поважною причиною, проте процедура визначення та заміни такої особи повинна бути чітко врегульована законодавством.

Також доцільним є закріплення вимоги щодо нотаріального засвідчення справжності підпису на заяві іншої особи, яка надала на це свою письмову згоду, оскільки нотаріально засвідчена заява буде слугувати справжнім підтвердженням волевиявлення такої особи.

5. Запропонованими змінами частини першої статті 24 Закону про партії пропонується встановити, що політична партія протягом *п'ятнадцяти* років зобов'язана висунути своїх кандидатів по виборах Президента України *або* виборах народних депутатів України (підпункт 3 пункту 1 розділу I проекту Закону).

Разом з тим звертаємо увагу на відсутність належного обґрунтування запропонованих змін.

Так, згідно з Основним Законом України політичні партії в Україні сприяють формуванню і вираженню політичної волі громадян, беруть участь у виборах (частина друга статті 36 Конституції України).

Законом про партії визначено, що політична партія – це зареєстроване згідно із законом добровільне об'єднання громадян – прихильників певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку, що має своєю метою сприяння формуванню і вираженню політичної волі громадян, бере участь у виборах та інших політичних заходах. Політичні партії провадять свою діяльність відповідно до Конституції України, цього Закону, а також інших законів України та згідно з партійним статутом, прийнятим у визначеному цим Законом порядку. Політичні партії в Україні створюються і діють тільки з всеукраїнським статусом.

Згідно з чинною редакцією частини першої статті 24 Закону про партії однією з підстав для звернення органу, який зареєстрував політичну партію, до суду з поданням про анулювання реєстраційного свідоцтва є невисування політичною партією своїх кандидатів по виборах Президента України *та* виборах народних депутатів України протягом *десяти* років.

Таким чином, Законом передбачено обов'язок для всіх діючих в Україні політичних партій брати участь у загальнодержавних виборах, що відповідає статусу політичних партій, визначених Конституцією України та Законом.

Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 12 червня 2007 року № 2-рп (справа про утворення політичних партій в Україні) дійшов висновку, що участь у виборах на загальнодержавному рівні є правом політичної партії, яке кореспондується з обов'язком протягом встановленого законом десятирічного терміну хоча б один раз взяти участь у висуванні своїх кандидатів по виборах Президента України та народних депутатів України (пункт 7 мотивувальної частини Рішення).

6. Проектом Закону пропонується внести зміни до Закону про партії щодо особливостей подання звітів про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру під час дії воєнного стану.

З цією метою змінами до пункту 8 розділу VI «Заключні положення» Закону про партії передбачається виключення підпункту 2 пункту 8 (можливість звільнення політичної партії від встановленої законом відповідальності за подання до НАЗК неповної та/або недостовірної інформації у звіті політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру (у тому числі її місцевих організацій, які у встановленому порядку набули статусу юридичної особи), якщо таку інформацію неможливо отримати в повному обсязі у зв'язку із знаходженням первинних документів, комп'ютерного та іншого обладнання на територіях територіальних громад, що належать до територій, на яких ведуться активні бойові дії, або тимчасово окупованих територій відповідно до переліку, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованої російською федерацією території України) та доповнення його новим абзацом (можливість звільнення політичної партії від встановленої законом відповідальності за подання до НАЗК неповної інформації (у тому числі за неподання звітів про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру її місцевих організацій, які у встановленому порядку набули статусу юридичної особи) та/або недостовірної інформації у звіті політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, у разі неможливості отримання політичною партією такої інформації в повному обсязі від її місцевих організацій, місцем знаходження яких є територія територіальних громад, що належать до територій, на яких ведуться активні бойові дії, або тимчасово окупованих територій, перелік яких визначається в установленому законодавством порядку. Обставини, що свідчать про неможливість отримання політичною партією інформації в повному обсязі у такому випадку документального підтвердження не потребують) (підпункт 4 пункту 1 розділу I проекту Закону).

Щодо запропонованих законодавчих змін повідомляємо, що на сьогодні відповідно до положень пункту 8 розділу VI «Заключні положення» Закону про партії політична партія звільняється від встановленої законом відповідальності за подання до Національного агентства з питань запобігання корупції неповної та/або недостовірної інформації у звіті політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру (у тому числі її місцевих організацій, які у встановленому порядку набули статусу юридичної особи), якщо таку інформацію неможливо отримати в повному обсязі у зв'язку із: 1) втратою (знищенням чи псуванням) первинних документів, комп'ютерного та іншого обладнання внаслідок воєнних дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією російської федерації проти України; 2) знаходженням первинних документів, комп'ютерного та іншого обладнання на територіях територіальних громад, що належать до територій, на яких ведуться

активні бойові дії, або тимчасово окупованих територій відповідно до переліку, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованої російською федерацією території України; 3) іншими обставинами непереборної сили (форс-мажорними обставинами).

При цьому обставини, що свідчать про неможливість отримання політичною партією інформації в повному обсязі, мають бути документально підтверджені. Перелік документів, які підтверджують існування таких обставин та свідчать про неможливість отримання політичною партією інформації в повному обсязі, визначається Кабінетом Міністрів України. Відповідний перелік документів затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19 січня 2024 року № 65.

Враховуючи викладене, пропозиція щодо відсутності обов'язку документально підтверджувати наявність обставин, що свідчать про неможливість отримання політичною партією інформації в повному обсязі, від її місцевих організацій, місцем знаходження яких є територія територіальних громад, що належать до територій, на яких ведуться активні бойові дії, або тимчасово окупованих територій, перелік яких визначається в установленому законодавством порядку, не підтримується з огляду на те, що фінансування політичних партій здійснюється, у тому числі, за рахунок коштів державного бюджету.

Перевірка звітів політичних партій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру відповідно до положень статті 17 Закону про партії включає в себе аналіз: 1) своєчасності подання звіту політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру; 2) повноти інформації, поданої у звіті політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру; 3) достовірності інформації, поданої у звіті політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру; 4) дотримання політичною партією вимог щодо використання грошових коштів виключно у безготівковій формі; 5) правомірності здійснення фізичними та юридичними особами внесків на користь політичної партії; 6) дотримання політичною партією вимог закону в частині реагування на випадки отримання внесків, здійснених фізичною чи юридичною особою з порушенням вимог законодавства; 7) дотримання політичною партією вимог законодавства щодо проведення щорічного внутрішньопартійного фінансового аудиту та проходження зовнішнього незалежного аудиту фінансової звітності.

Отже, на сьогодні вимога Закону про партії щодо документального підтвердження обставин, що свідчать про неможливість отримання політичною партією інформації в повному обсязі, є обґрунтованою та має законну мету.

Крім того, зважаючи на те, що державний контроль за діяльністю політичних партій здійснює, зокрема, НАЗК, необхідним є висловлення ним як спеціально уповноваженим органом у вказаній сфері позиції щодо таких законодавчих змін.

7. Проектом Закону передбачається внесення змін, зокрема, до розділу VI Закону про партії шляхом доповнення його пунктом 9 такого змісту:

«9. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, інших громадських формувань, його територіальні органи забезпечують виконання рішень суду про задоволення майнових вимог, що набрали законної сили, щодо забороненої судом політичної партії, її структурних утворень за рахунок майна, коштів та інших активів такої політичної партії, її структурних утворень у випадку фактичного виконання рішення суду про перехід такого майна, коштів та інших активів у власність держави.».

Зауважуємо, що механізм виконання рішення суду про заборону політичної партії в частині переходу у власність держави майна, коштів та інших активів забороненої судом політичної партії, її обласних, міських, районних організацій, первинних осередків та інших структурних утворень визначено Порядком переходу у власність держави майна, коштів та інших активів забороненої судом політичної партії, її обласних, міських, районних організацій, первинних осередків та інших структурних утворень, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 року № 896 (далі – Порядок).

Відповідно до абзацу першого пункту 2 Порядку після набрання законної сили рішенням суду про заборону політичної партії, у резолютивній частині якого зазначено про передачу майна політичної партії у власність держави, Міністерство юстиції України вживає заходів до розшуку майна політичної партії, зокрема за відомостями єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції України.

Абзацом першим пункту 3 Порядку передбачено, що за результатом заходів із розшуку майна політичної партії Міністерство юстиції України складає та затверджує перелік майна політичної партії, переданого у власність держави.

З огляду на зазначене механізм виконання рішення суду про заборону політичної партії в частині переходу у власність держави майна, коштів та інших активів забороненої судом політичної партії, її обласних, міських, районних організацій, первинних осередків та інших структурних утворень врегульовано Порядком, необхідності у внесенні змін до розділу VI Закону про партії немає.

8. Проектом Закону передбачається внесення змін до частини тринадцятої статті 17 Закону про реєстрацію, зокрема в частині тринадцятій статті 17 Закону про реєстрацію абзац перший після слів «не пов'язаного з її банкрутством» доповнити словами та комою «в тому числі про заборону діяльності політичної партії,», а також доповнення її такими абзацами:

«Державна реєстрація припинення політичної партії, стосовно якої прийнято рішення про заборону її діяльності, її структурного утворення здійснюється після переходу майна, коштів та інших активів забороненої політичної партії у власність держави незалежно від наявності у відповідної

юридичної особи заборгованості із сплати податків і зборів та/або наявності заборгованості із сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та/або наявності заборгованості із сплати страхових коштів до Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування.

Забороняється вимагати додаткові документи для проведення реєстраційної дії, якщо вони не передбачені цією частиною.».

Розглянувши запропоновані положення проєкту Закону, вважаємо за необхідне звернути увагу на таке.

Відносини, що виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб, їхньої символіки, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців, регулює Закон про реєстрацію.

Дія Закону про реєстрацію поширюється на відносини, що виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування, їхньої символіки (у випадках, передбачених законом), громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців (частина перша статті 4 Закону про реєстрацію).

Разом з тим слід зазначити, що предметом регулювання Закону про реєстрацію є саме *процедура державної реєстрації, що включає в себе, зокрема, визначення переліку необхідних документів, які подаються заявником для проведення реєстраційних дій, встановлення строку для їх розгляду, встановлення дій суб'єкта державної реєстрації в процесі розгляду поданих документів.*

Натомість застереження щодо заходів, що передують процедурі державної реєстрації, не є предметом регулювання Закону про реєстрацію, а має бути викладено в Законі про партії, який є спеціальним актом, що регулює загальні засади створення та діяльності політичних партій в Україні. Також положеннями цього Закону врегульовано і механізм застосування до політичної партії заборони її діяльності.

Крім того, запропоновані зміни не узгоджуються з положеннями Цивільного кодексу України (далі – ЦК України), яким визначені загальні вимоги щодо порядку припинення юридичної особи, та, зокрема, Податкового кодексу України. Згідно з частиною другою статті 4 ЦК України основним актом цивільного законодавства України є Цивільний кодекс України. Актами цивільного законодавства є також інші закони України, які приймаються відповідно до Конституції України та ЦК України. Якщо суб'єкт права законодавчої ініціативи подав до Верховної Ради України проєкт закону, який регулює цивільні відносини інакше, ніж цей Кодекс, він зобов'язаний одночасно подати проєкт закону про внесення змін до Цивільного кодексу України. Поданий законопроект розглядається Верховною Радою України одночасно з відповідним проєктом закону про внесення змін до Цивільного кодексу України. Зміни до ЦК України можуть вноситися виключно законами про внесення змін до Цивільного кодексу України.

Таким чином, пропонуємо абзаци шостий – восьмий підпункту 1 пункту 2 розділу I проекту Закону виключити.

9. У тексті проекту Закону наводяться положення щодо *«виключення з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань і Єдиного реєстру громадських формувань відомостей про членів керівних органів такої політичної партії, її структурних утворень»*.

Вказані правові норми потребують перегляду та доопрацювання відповідно до положень Закону про реєстрацію.

Пунктом 7 частини першої статті 1 Закону про реєстрацію передбачено, що Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – Єдиний державний реєстр) – єдина державна інформаційна система, що забезпечує збирання, накопичення, обробку, захист, облік та надання інформації про юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадські формування, що не мають статусу юридичної особи.

Згідно зі статтею 7 Закону про реєстрацію Єдиний державний реєстр створюється з метою забезпечення державних органів та органів місцевого самоврядування, а також учасників цивільного обороту достовірною інформацією про юридичних осіб, громадські формування, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців з Єдиного державного реєстру.

Невід’ємною архівною складовою частиною Єдиного державного реєстру є Реєстр документів дозвільного характеру, Єдиний реєстр громадських формувань, Реєстр громадських об’єднань та Єдиний реєстр підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство.

Враховуючи, що Єдиний реєстр громадських формувань є архівною складовою Єдиного державного реєстру, окрема згадка про нього в проекті Закону не відповідає положенням Закону про реєстрацію.

10. Термінологічного узгодження потребує використання слів *«анулювання реєстраційного свідоцтва»*, що наводиться в абзаці третьому підпункту 1 пункту 2 розділу I проекту Закону.

Відповідно до статті 23 Закону про партії політичні партії припиняють свою діяльність шляхом реорганізації чи ліквідації (саморозпуску) або в разі заборони її діяльності *чи анулювання реєстрації* в порядку, встановленому цим та іншими законами України.

Особливості процедури анулювання реєстрації визначені в статті 24 вищезазначеного Закону.

Так, у разі невиконання політичною партією вимоги частини сьомої статті 11 Закону про партії виявлення протягом трьох років з дня реєстрації політичної партії недостовірних відомостей у поданих на реєстрацію документах, невисування політичною партією своїх кандидатів по виборах Президента України та виборах народних депутатів України протягом десяти років орган, який зареєстрував політичну партію, має звернутися до суду з поданням про *анулювання реєстраційного свідоцтва*.

Також слід зазначити, що постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 2016 року № 280 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 19 грудня 2012 р. № 1212 та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» визнано такою, що втратила чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 13 липня 2001 року № 840 «Про реалізацію статей 9, 11 Закону України «Про політичні партії в Україні», якою було затверджено зразки свідоцтва про реєстрацію політичної партії та свідоцтва про реєстрацію структурного утворення політичної партії.

На сьогодні згідно з частиною другою статті 25 Закону про реєстрацію порядок проведення державної реєстрації та інших реєстраційних дій на підставі документів, що подаються заявником для державної реєстрації, включає в себе, крім іншого, проведення реєстраційної дії (у тому числі з урахуванням принципу мовчазної згоди) за відсутності підстав для відмови в державній реєстрації шляхом внесення запису до Єдиного державного реєстру, формування та оприлюднення на порталі електронних сервісів або з використанням Єдиного державного вебпорталу електронних послуг виписки, результатів надання адміністративних послуг у сфері державної реєстрації та установчих документів. Видача будь-якого свідоцтва за результатом проведення державної реєстрації Законом про реєстрацію не передбачена. Враховуючи вищенаведене, пропонуємо в абзаці третьому підпункту 1 пункту 2 розділу I проекту Закону слова «анулювання реєстраційного свідоцтва» замінити словами «анулювання реєстрації».

11. Пунктом 1 розділу II «Прикінцеві положення» проекту Закону пропонується, що цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та *поширюється на політичні партії та їх структурні утворення, діяльність яких заборонена судом, які на день набрання чинності цим Законом перебувають в стані припинення.*

Проте зауважуємо, що проект Закону містить норми, які поширюються не лише на політичні партії та їх структурні утворення, діяльність яких заборонена судом, які на день набрання чинності цим Законом перебувають у стані припинення. Це, зокрема, передбачені підпунктом 4 пункту 1 розділу I проекту Закону зміни до пункту 8 розділу VI «Заключні положення» Закону про партії, які стосуються звільнення політичної партії від встановленої законом відповідальності за подання до Національного агентства з питань запобігання корупції неповної та/або недостовірної інформації у звіті політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру.

12. Пунктом 2 розділу II «Прикінцеві положення» проекту Закону передбачається, що законодавчі та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

Запропоноване не відповідає принципу юридичної визначеності. Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 20 червня 2019 року № 6-р зазначив, що у контексті статті 8 Конституції України юридична визначеність забезпечує адаптацію суб'єкта правозастосування до нормативних умов правової дійсності та його впевненість у своєму правовому становищі, а також

захист від свавільного втручання з боку держави. Юридичну визначеність необхідно розуміти через такі її складові: чіткість, зрозумілість, однозначність норм права; право особи у своїх діях розраховувати на розумну та передбачувану стабільність існуючого законодавства та можливість передбачати наслідки застосування норм права (законні очікування). Таким чином, юридична визначеність передбачає, що законодавець повинен прагнути до чіткості та зрозумілості у викладенні норм права. Кожна особа відповідно до конкретних обставин має орієнтуватися, яка саме норма права застосовується у певному випадку, та мати чітке розуміння щодо настання конкретних правових наслідків у відповідних правовідносинах з огляду на розумну та передбачувану стабільність норм права (абзаци четвертий – шостий підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення).

Враховуючи викладене, пункт 2 розділу II «Прикінцеві положення» проєкту Закону пропонуємо виключити.

З повагою

Перший заступник Міністра

Євгеній ГОРОВЕЦЬ